

Gyuritz Sándort felmentette a hadbiróság.

(Saját tudósítónktól.) A szegedi honvéd hadosztálybíróóság kedden tárgyalta Gyuritz Sándor dr szegedi tartalékos honvéd ezredorvos, kerületi tiszt orvos, törvényszéki orvosszakértő büntületét, aki a katonai büntető-törvénykönyv 338. §-ába ütköző, ajándék elfogadása által elkövetett *hivatali hatalommal való visszaélés büntetével volt vádolva*. Gyuritz Sándor dr ellen a Valkányi csendőrség nyomozása alapján indult meg az eljárás. — 1914. december 9-én — épen három hónappal ezelőtt — a hadbíróóság elrendelte letartóztatását és azóta vizsgálati fogságban ült.

A bűnpör főtárgyalása kedden reggel 9 órakor kezdődött a hadbíróóság Gyertyámos-utca 4. szám alatt levő épületében. A főtárgyalási terembe csak jeggyel lehetett belépni. Részint azért, részint pedig, mert kevesen tudták előre, hogy mikor lesz megtartva a főtárgyalás, csekély érdeklődés mutatkozott a délelőtti folyamán. A tárgyalás hallgatóközönsége főképen katonatisztek, orvosokból, jogászokból és hírlapírókból állott. A tárgyalás, a déli szünetről eltekintve, megszakítás nélkül este félhétig tartott. Bár először katonaszabadítás miatt indult meg Gyuritz ellen az eljárás, de a vizsgálat folyamán az ügyészség ezt a vádat elejtette és enyhébb büntecselekmény miatt: hivatalos hatalommal való visszaélésért tartotta fenn a vádat; a bíróság azonban ezt sem látta beigazoltnak és bizonyítékok hiánya miatt felmentő ítéletet hozott.

A tárgyaláson Pappert Vencel ezredes-hadbíró elnökölt; a tárgyalást Szerdahelyi László alezredes-hadbíró vezette. A haditörvényszék tagjai voltak: Müller Henrik őrnagy-hadbíró, Bárdos Arthur dr békésgyulai és Boldizsár Lajos dr lugosi ezredorvos. — Ügyész: Kiss Dezső dr volt, a jegyzőkönyvet Draxler Brunó dr főhadnagy-hadbíró vezette; a vádlottat Szél Gyula dr ügyvéd védte.

Kilenc óra után néhány perccel vette kezdetét a tárgyalás. Gyuritz Sándor dr egy népfőlkelő hadnagy kíséretében jelent meg. Katonaruha volt rajta, kardot azonban nem viselt és az egész tárgyalás alatt keztyűben ült. A hosszú vizsgálati fogság látszólag nagyon megtörte: szemei beestek, az arca sápadt és a ruhája feltűnően bő lett. Ahogy bejött, mindjárt háttal fordult a közönségnek, leült a helyére és egyszer sem nézett vissza.

Az elnök a legnagyobb figyelem közben nyitotta meg a tárgyalást:

— A mai tárgyalást megnyitom, — mondotta. Tárgyalatni fog Gyuritz Sándor dr m. kir. ötödik honvéd gyalogezredbeli szolgálaton kívüli viszonyban levő ezredorvosnak, közszolgálati hatalommal való visszaélési ügye.

Ezután a tanúk jöttek be a terembe. Mindössze csak három tanu jött el a tárgyalásra. Közük egy subás, borotváltképű, gazdag bolgár ember: Mányov János, akinek nagy szerepe volt az egész bűntudatban. Konstátálta a hadbíróóság, hogy a beidézetek közül Koós Elemér százados és Futura Rókus tanúk nem jelentek meg. Koós százados a harcstéren tartózkodik, Futura lakhelye pedig ismeretlen. A védő és az ügyész kérelmére, a bíróság ennek dacára, a tárgyalás megtartása mellett határozott.

Ezután a tárgyalást vezető hadbíró-alezredes a vádlottat hallgattat ki az általános kérdésekre vonatkozólag. Gyuritz Sándor elmondotta, hogy Makón, 1859. december 3-án született. Magyarul és németül beszél, római katolikus vallású, nős, két gyermek atyja, kerületi tiszt orvos, államvasuti orvos és a törvényszék orvos-szakértője, 1878-ban lett lett felavatva katonatorvosnak, a katonai jubileumi kereszt tulajdonosa.

Majd feleskették a haditörvényszéknek nem állandó tagjait és aztán a vádirat fel-

olvasása következett. A vád szerint Gyuritz Sándor dr ezredorvos egy Kalnakov Péter nevű szegedi ügynök közbenjárásával a lakásán fogadta Mányov János óbessenyői földbirtokost, aki fiával együtt meg is jelent nála. Ekkor megbeszélte az apával Gyuritz, hogy a fiút, Mányov Károly Vincét, a szegedi 5. honvéd gyalogezred egyéves önkéntesét, aki kétoldali sérvvel rendes szolgálatra volt beosztva, kétezer koronáért elbocsátatja a katonai szolgálatból. Október 11-én és október 19-én volt Mányov Gyuritz lakásán, aki, amint Kalnakov Péter vallomása is bizonyítja, kért és kapott pénzt Mányov Jánostól. A fia Mányov Károly Vince felülvizsgálatra bocsátatván, Gyuritz Sándor dr orvos véleménye alapján tényleg fölmentetett a katonai szolgálat alól. A másik esetben pedig egy katonától, akinek nevét nem sikerült megtudni, Kalnakov Péter utján ezer koronát fogadott el, a másik ezret Kalnakov megtartotta magának.

A vádirat felolvasása után a vádlottat hallgatták ki.

— Megértette a vádat, — kérdezte az elnök.

— Igen.

— Bűnösnek érzi-e magát?

— Nem vagyok bűnös.

— Ismeri Mányov Károly honvéd önkéntest?

— Nem ismerem, de a nevére emlékszem. Magára az esetre vonatkozólag pedig annyit tudok, hogy abban az időben precedenst akartam alkotni, hogy sérvvel ne alkalmazzanak senkit se fegyveres szolgálatra. Ennek a Mányovnk pedig két oldali lágyék sérve volt. A többi sérves katonákkal együtt, őt is felülvizsgálatra ajánlottam.

— A privát lakásán fogadta-e Mányovot?

— Ilyet és sose tettem, — válaszolt Gyuritz elzárkózottan és felzokogott.

— Mányov vallomása szerint — október 13-án megjelent az ön lakásán és kérte, hogy fiát bocsátassa el. Ugyancsak akkor kétezer koronát adott is az ezredorvos urnak.

— Ezt a leghatározottabban tagadom. Ilyen aljasságot semennyiért sem követtem volna el.

— Hát akkor Kalnakov miért szolgálta-tott be ezer koronát a bíróságnak.

— Azt én nem tudom. Kalnakovval sem érintkeztem. Mányov pedig, amikor kihallgatása után a vizsgálat során velem szembe-sítették, megmondta, hogy nekem nem adott pénzt. Én nem is ismerem ezeket az embereket.

A tanúkihallgatásra került ezután a sor. Az első tanu, a vádiratban oly sokat szerepelt Mányov János volt, aki állítólag a fiát Mányov Károly Vincét akarta kiszabadíttatni Gyuritz által. Mányov János 59 éves óbessenyői gazdálkodó, 140 hold földje van és vagyona meghaladja a 200,000 koronát. Eleinte vádlott volt ugyanebben az ügyben és egy ideig vizsgálati fogságban is ült. Most azt vallotta, hogy ő a fia ügyében nem járt Gyuritznál. Különben is már alig emlékezik valamire. Az ügyész indítványára ekkor felolvasták Mányovnak a csendőrség és az ügyészség előtt tett vallomását, amelyben az állott, hogy Kalnakov vezette el Gyuritzához, akit megkért arra, hogy fiát mentesse fel. Ekkor állítólag Gyuritz azt mondta:

— Először meg kell vizsgálnom a fiát, küldje ide.

Oda is küldte fiát, akit Gyuritz megvizsgált és másnap ő ismét megjelent az orvosnál, akinek 2000 koronát adott át. A csendőrségnél tett vallomása szerint ekkor egyedül volt Gyuritznál, az ügyészség előtt azonban azt mondotta, hogy Kalnakov előtt adta át a 2000 koronát és Kalnakovnak is adott a közvetítésért 400 koronát.

A vallomások felolvasása után az elnök figyelmeztette Mányovot, hogy az igazat vallja.

— Én most igazat mondok, választott szemlesütve a ravaszképű bolgár. Akkor nagyon meg voltam ijedve, azt sem tudtam, mit beszélek. Kalnakovnak tényleg adtam: 400 koronát, de csak azért, mert elvezetett az orvos urhoz.

— Hát mégis volt az ezredorvos urnál. — kérdezte az elnök.

— Igen. Egyszer én voltam beteg és engem vizsgált meg.

— És maga olyan ember, aki ezért 400 koronát adott a Kalnakovnak.

— Igenis kérem.

Az ügyész ellenezte a tanu megesketését, mert egyenesen ellentmond az ügyészségnél tett vallomásával. A bíróság felfüggesztette megesketését.

Ezután Mányov Károly Vincét hallgatták ki a bíróság.

— Voltak apjával együtt az orvos ur lakásán, — kérdezte az elnök.

— Igen.

— Beszél apja arról, hogy mennyit fizetett maga miatt.

— Nem.

Szembesítik az apjával aki azt mondja, hogy nem voltak együtt Gyuritznál. Különben erre sem emlékezik biztosan, „nem jut az eszébe.“ — Majd felolvasták Mányov Károlynak az ügyészség előtt tett vallomását, melyben az áll, hogy október 17-én volt apjával Gyuritznál, aki 2000 koronát kért az ő elbocsátásáért. Október 25-én felülvizsgálatra is került és ekkor elbocsátották a hadsereg kötelékéből.

A harmadik tanura került ezután a sor, aki Kalnakov Péter volt, a „közvetítő.“ Ötvenhárom éves ősz ember, amikor bejött, mosolygott és szalutált. Minden kérdés nélkül megkezdte mindjárt mondkáját:

— Kérem szépen én szobrász voltam és a szemeim elpusztultak. A „művészi pályát“ ott kellett hagynom és sajnos ügynök lettem, de azért kérem én öt nyelvet beszélek...

— Jó, jó, — szólt közbe az elnök, — arra feleljen, amit kérdezek.

Kalnakovnak, az ügyes ügynöknek azonban nem használt ez a szelid figyelmeztetés. Egy pillanat alatt elfújta egész élettörténetét: Harminc éve van Szegeden, azóta ismeri Gyuritzát. Közben kórházi élelmező is volt. Mányovot születése óta ismeri stb. stb. Alig lehetett a belőle kitörő szóáradatot elállítani. Az ügy lényegére vonatkozólag azt vallotta, hogy ő az öreg Mányovot elvezette Gyuritzához, ezért tényleg kapott 400 koronát, pedig Mányov egy hizott sertést is ígért neki, de ezt a mai napig sem adta meg. Viszont másokat is vezetett Gyuritzához, akik egy-két koronát adtak ezért neki de Gyuritzától sohase kapott pénzt. Egyébként ügyvédekhez is vezetett klienseket.

Elnök: Nem tűnt fel magának, hogy a Mányov ezért 400 koronát adott?

A tanu: Nem. A Mányov bácsi jó ember.

— Az ügyészségnél másképp vallott.

— Bocsánatot kérek, én ott is ezt vallottam.

Ezután a vádirat másik pontjára vonatkozólag tett föl az elnök kérdéseket. Kalnakov erre elmondta, hogy ő az utcán találkozott egy idegen sebesült katonával, azt szintén elvezette Gyuritzához. Az orvos megvizsgálta, de nem fogadott el tőle pénzt. Ő ekkor a katonát elvezette, aki a sarkon 2000 koronát adott át neki azzal a megbízással, hogy vigye vissza Gyuritzának, de ott hagyja a pénzt. Kalnakov vissza is ment és így szólott Gyuritzához:

— Doktor ur pénzt hoztam, a katonu küldte.

Erre a doktor ur azt felelte:

— Pétör bácsi, menjen a fenébe!

Kalnakov előadja hogy ő kiment a másik szobába és ezer koronát tett le az asztalra, a másik ezret pedig megtartotta magának, mert gondolta: a katonu megtiltotta, hogy a pénzt visszavigye, az orvos nem akarta elfo-